

Audit

FC Groningen

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

Audit

FC Groningen

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

FC Groningen

Gemeente Groningen

Openbaar Ministerie Groningen

Regiopolitie Groningen

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, november 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	9
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	11
5	De BVO onder de loep	13
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	17
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	18
8	Club- en gemeentespecifiek	19
9	Samenvatting en conclusies	20
	Bijlage - verantwoording Audit	22

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. Tijdens de wedstrijdbezoeken worden diverse korte interviews met stewards, thuis- en uitsupporters, politiefunctionarissen en functionarissen in de commandokamer afgenomen. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

---

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 FC Groningen is in 1971 ontstaan uit de Groninger Voetbal en Atletiek Vereniging (GVAV) en komt sinds 1981 vrijwel continu uit in de Eredivisie. De thuisbasis van FC Groningen is De Euroborg, een multifunctioneel stadion-complex, dat plaats biedt aan 22.579 toeschouwers.
- 2.2 De thuiswedstrijden van FC Groningen zijn uitverkocht; tevens is er een wachtlijst voor seizoenkaarten. Er is sprake van een trouwe aanhang. De supporters komen vanuit de hele regio, maar met name vanuit de omgeving van de stad Groningen, naar het stadion om wedstrijden te bezoeken. De BVO kent circa 150 probleemsupporters, die als groep duidelijk zichtbaar zijn op de Noord-tribune. Binnen deze groep kunnen ongeveer 40 personen als topper c.q. harde kern worden aangemerkt.
- 2.3. De politie in Groningen maakt bij het in beeld brengen van haar probleem-supporters gebruik van de methodiek 'Hooligans in Beeld'. Probleem-supporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich niet aan de huisregels van FC Groningen (drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) 23 stadionverboden; het betreft 20 landelijke stadionverboden en 3 lokale stadionverboden (peildatum 1 december 2010).
- 2.4 De BVO kent twee georganiseerde supportersgroepen, te weten de supportersvereniging FC Groningen en de Groningen Fanatics. De Groningen Fanatics is een supportersvereniging die zich aan het begin van het seizoen 2008/2009 heeft afgescheiden van de supportersvereniging FC Groningen en sfeeracties in het eigen vak organiseert. Zij hebben geen eigen supportershome (zie voor informatie over de twee supportershomes 5.4).
- De communicatie tussen de club en de supportersverenigingen is goed. Zo is er onder andere overleg in de vorm van een klankbordgroep, waarin beide supportersverenigingen vertegenwoordigd zijn. Verder is de BVO in samenwerking met de gemeente en de politie een supportersproject gestart (zie voor meer informatie over het supportersproject 5.9).
- 2.5 In het afgelopen jaar (meetmoment 1 december 2010) hebben tijdens thuiswedstrijden vier relatief lichte incidenten waarbij supporters van FC Groningen betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het voorhanden hebben van vuurwerk of (kortstondige) spreekkoren. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode op vijf. Ook hier gaat het om lichte incidenten zoals (kortstondige) spreekkoren.
- 2.6 Thuiswedstrijden van FC Groningen worden geclassificeerd als een A-, B- of B+- wedstrijd. Men kent dus geen C-wedstrijden; dit is met name een gevolg van het feit dat wanneer een wedstrijd als C-wedstrijd wordt beoordeeld, er geen alcohol mag worden geschonken. Zowel aan het thuispubliek als aan bezoekende supporters wordt evenementenbier verkocht.

Tijdens B+-wedstrijden wordt aan bezoekende supporters een verplichte buscombi opgelegd, tijdens B-wedstrijden geldt een verplichte auto/buscombi of autocombi. Tijdens A-wedstrijden komen bezoekende supporters met auto's en bussen (vrij vervoer) naar het stadion. Door de perfecte ligging en entree van het uitvak, is er geen sprake van kruisende bezoekersstromen. Zie 8.1 voor meer informatie over de bijzonder goede ontvangst van bezoekende supporters.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

- 3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, Openbaar Ministerie (OM) en politie is, kijkend naar de structuur en inhoud van de overleggen, goed. Er wordt op verschillende niveaus periodiek overleg gevoerd tussen de betrokken partijen, er is sprake van korte onderlinge lijnen en respect voor elkaars standpunten en belangen. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.
- Ruim zes weken voorafgaand aan een wedstrijd van FC Groningen vindt een voorbespreking plaats tussen de BVO (veiligheidscoördinator), de bezoekende of de te bezoeken club en beide politiekorpsen. Van deze voorbespreking wordt verslag opgemaakt.
  - Volgend op de voorbespreking wordt rondom elke thuiswedstrijd een multidisciplinair overleg (MDO) gehouden. Bij sommige MDO's worden meerdere thuiswedstrijden behandeld, bijvoorbeeld wanneer deze dicht op elkaar volgen. Per seizoen zijn er circa tien MDO's. De BVO heeft in dit overleg de regie. Naast de BVO zijn vertegenwoordigers van de gemeente, politie, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de hulpverleningsdienst Groningen (HVD) aanwezig.
  - Definitieve afstemming vindt plaats tussen de BVO (veiligheidscoördinator) en de Unit Districtelijke Ondersteuning van de politie. Bij de definitieve afstemming rondom B+-wedstrijden worden ook vertegenwoordigers van gemeente, HVD, GHOR en OM betrokken.
  - De voetbalvierhoek vindt tweemaal per jaar plaats. De agenda wordt door de politie en de gemeente gezamenlijk opgesteld.
  - Ter voorbereiding op de voetbalvierhoek vindt een ambtelijk overleg plaats.
  - De BVO heeft overleg met de bestuurders van beide supportersverenigingen in de vorm van een klankbordgroep.
  - Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
  - Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.
- 3.2 Tijdens de voetbalvierhoek schuift naast de burgemeester, de Hoofdofficier van Justitie en de districtschef vanuit de BVO de algemeen directeur – die veiligheid in portefeuille heeft – aan. Zaken die besproken worden, zijn onder andere:
- De inhoud van het convenant.
  - Een evaluatie van het vorige seizoen of het seizoen tot dusverre; verder wordt vooruitgekeken naar toekomstige wedstrijden.
  - De politie-inzet en de onderlinge samenwerking.
- 3.3 Jaarlijks wordt een multidisciplinaire oefening georganiseerd onder regie van de gemeente. Daarnaast oefenen alle partijen mono; hoe vaak en op welke wijze individuele partijen oefenen, wordt bijgehouden door de gemeente.

De multidisciplinaire oefening vindt altijd in het najaar plaats in het Euroborgstadion; zo is in 2008 en 2009 in november multidisciplinair geoefend en heeft de oefening in 2010 op 9 december plaatsgevonden. Ook het OM is bij deze oefeningen betrokken en wordt derhalve gekend in de crisisstructuur. De multidisciplinaire oefeningen worden in evaluatieverslagen geëvalueerd en besproken in het MDO. De multidisciplinaire oefening wordt georganiseerd door Crisismanagement Groningen, een samenwerkingsverband tussen alle Groningse gemeenten en hulpdiensten. Crisismanagement is feitelijk de vertegenwoordiger van de Veiligheidsregio.

3.4 Na de Euroborgbrand zijn er veel veranderingen doorgevoerd en zijn de aanbevelingen van het Auditteam Voetbalvandalisme (2008) overgenomen. We noemen er een aantal:

- De organisatie van de BVO is veranderd; men is onder andere gaan werken met een brandpreventieteam (BRIT) (zie ook 4.1). Tevens wordt aandacht besteed aan specifieke trainingen voor specifieke groepen medewerkers.
- De BVO registreert nauwkeurig wat er wanneer rondom een wedstrijd gebeurt, ook relatief simpele dingen zoals het niet-functioneren van een tourniquet. Op deze wijze kan de BVO extern verantwoorden hoe zaken zijn verlopen. Aan externe communicatie c.q. transparantie besteedt de BVO veel aandacht.
- De BVO heeft de regie waar het gaat om de agendavoering en de input voor het MDO; dit is conform een aanbeveling van de commissie Vliegenthart.
- De BVO houdt nadrukkelijk de vinger aan de pols wanneer sfeeracties worden georganiseerd. De sfeeracties worden in de stewardbriefing uitgebreid besproken door de veiligheidscoördinator en alle afspraken daaromtrent zijn bij het personeel van de BVO bekend.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:

- Binnen de BVO zijn een veiligheidscoördinator en een medewerker veiligheidszaken als betaalde krachten actief bezig met veiligheid. Daarnaast is er op vrijwillige basis een stewardcoördinator. De veiligheidscoördinator valt onder verantwoordelijkheid van de Manager Facilitaire Zaken. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie bevindt zich een pool van 65 stewards, 115 beveiligers, 65 EHBO'ers (waaronder 15 verpleegkundigen en 6 artsen), 30 verkeersregelaars, 20 verkeerstagiairs van het Alfa College en 70 servicemedewerkers.
- Een aantal servicemedewerkers maakt deel uit van het brandpreventieteam (BRIT). Deze servicemedewerkers staan op strategische posten en maken afspraken met de personen die sfeeracties organiseren, zoals bijvoorbeeld de afvoer van materialen.
- De totale inzet bij een wedstrijd bedraagt minimaal 250 medewerkers, waaronder 45 stewards, 81 beveiligers, 40 EHBO'ers, 25 verkeersregelaars en 55 servicemedewerkers. Bij een risicowedstrijd worden 1 of 2 interventieteams, bestaande uit 5 beveiligers, toegevoegd.

4.2. De briefing van de stewards wordt op een duidelijke wijze gebracht en vindt getrapd plaats. De veiligheidscoördinator verzorgt de briefing aan de sectorhoofden; de sectorhoofden briefen vervolgens de stewards zeer professioneel op verschillende tribunes in het stadion. Deze briefing wordt bijgewoond door alle stewards, servicemedewerkers, EHBO'ers en het brandpreventieteam (BRIT). Stadionverboden en doelgroepen komen tijdens deze briefing niet aan bod.

Voorafgaand aan de opening van het stadion wordt het gehele team ingezet voor een schouw van het stadion. Deze schouw houdt in dat onder andere toegangsdeuren, toiletten, zitplaatsen en boarding gecontroleerd worden op gebreken. Bij geconstateerde gebreken wordt dit onmiddellijk doorgegeven aan de technische dienst, die de gevonden gebreken meteen – en nog voor aanvang van de wedstrijd – repareert.

4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de laatste A-, B- en B+-wedstrijd kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:

- Tijdens A-wedstrijden wordt circa 30 man politiepersoneel ingezet (de 'basisinzet').
- Tijdens B-wedstrijden wordt gewerkt met de basisinzet. Wanneer daar aanleiding toe is, schaalde de politie op in de specialismen (ME, berekenen, honden) en wordt extra regulier politiepersoneel ingezet.
- Tijdens B+-wedstrijden wordt de basisinzet opgeschaald met een groep of sectie ME en AE.

Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een minimale politie-inzet; de politie-inzet is in vergelijking met het verleden laag en onder andere het gevolg van de ligging en fysieke infrastructuur van het nieuwe stadion. Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.

- 4.4 In totaal kent de BVO op basis van de risicoanalyse voorafgaand aan het huidige seizoen zes A-wedstrijden, negen B-wedstrijden en twee B+-wedstrijden. Omdat B- en B+-wedstrijden altijd combi's zijn, kent Groningen op basis van de risicoanalyse dus elf wedstrijden waarbij een combi wordt opgelegd. Belangrijk om te vermelden, is wel dat de risicoanalyse als een intentieverklaring geldt; aangezien omstandigheden kunnen veranderen gedurende het seizoen, kan de risicocategorie van een wedstrijd wijzigen.
- 4.5 De briefing van de politie is een standaardbriefing die op professionele wijze gebracht wordt; aan stadionverboden en doelgroepen wordt geen aandacht besteed tenzij men daartoe aanleiding ziet; wel wordt tijdens de briefing de ontruimingsprocedure toegelicht en in het draaiboek verwezen naar de intranetsite waarop de stadionverboden staan vermeld. Bijna alle politiemedewerkers die bij de inzet betrokken zijn, zijn bij de briefing aanwezig.
- 4.6 Het OM heeft twee voetbalofficieren en één voetbalsecretaris die zich bezighouden met het betaald voetbal. Het OM is tweemaal per jaar aanwezig bij de voetbaldriehoek met BVO, gemeente en politie en daarnaast op afroep beschikbaar voor overleggen die verder gaan dan specifieke wedstrijden (te denken valt bijvoorbeeld aan de voetbalwet). Vanuit het OM is altijd een Officier van Justitie aanwezig bij de thuiswedstrijden.
- 4.7 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een bestuursadviseur betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal. De bestuursadviseur wordt door een gemeentelijk medewerker ondersteund bij zijn taken.

Doorgaans is de burgemeester bij alle wedstrijden aanwezig. Wanneer een locoburgemeester dienst heeft, is deze niet altijd in het stadion aanwezig. In dat geval wordt de locoburgemeester – indien daar aanleiding toe is – door de operationeel commandant van de politie en/of door de bestuursadviseur goed geïnformeerd over lopende zaken.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 FC Groningen heeft de beschikking over een pool van 65 stewards, die in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB; gemiddeld worden tijdens een wedstrijd minimaal 45 stewards ingezet. De werkwijze van de stewards bij de ingangen is zeer correct en er wordt goed gefouilleerd. Wel valt het op dat stewards tegen het bezet houden van de trapopgangen en brandgangen door supporters op vak G (Groningen Fanatics) nauwelijks optreden.

Het eerste contact van een bezoeker tijdens een wedstrijd van FC Groningen met het personeel is nooit met een beveiliging of steward, maar met het oog op gastvrijheid altijd met een servicemedewerker. De servicemedewerker heet de bezoekers welkom in het stadion.

- 5.2 De beveiligingsmedewerkers die tijdens wedstrijden worden ingezet, zijn afkomstig van een veiligheidsorganisatie die voortkomt uit de BVO zelf: *Preventief Veiligheidsdiensten*. De club geldt dan ook als een belangrijke opdrachtgever van deze veiligheidsorganisatie, maar is niet de enige: inmiddels is *Preventief* zowel binnen als buiten de stad Groningen onder andere rond grootschalige evenementen actief.

- 5.3 FC Groningen verkeert in de positie dat het stadion vrijwel altijd uitverkocht is. Indien voor een wedstrijd nog kaarten beschikbaar zijn, worden deze op internet, via Ticketbox en via de Ticketruilbeurs aangeboden. Een houder van een (Seizoen)ClubCard kan met voorrang een extra kaart aanschaffen.

Het is belangrijk om te vermelden dat, bij een geringe opkomst van de tegenpartij, in de bezoekersvakken OO en PP extra kaarten beschikbaar kunnen komen voor supporters van FC Groningen (zie voor meer informatie 8.2). Deze kaarten komen uiterlijk de donderdag voorafgaand aan de betreffende wedstrijd via de hierboven beschreven kanalen in de verkoop.

- 5.4 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:

- De bewegwijzering naar het stadion is onvoldoende. Zo is er vanaf de A-28 op het Julianaplein geen verwijzing naar het stadion. Pas bij de afrit naar het stadion wordt de eerste verwijzing gegeven. Het stadion is dan al zichtbaar.
- Supporters komen lopend, fietsend, met het openbaar vervoer en met de auto naar het stadion. Omdat in de omgeving van het stadion te weinig parkeergelegenheid is, wordt er door supporters die met de auto naar de wedstrijd komen veel in de omgeving van het stadion geparkeerd. De parkeercapaciteit voor bezoekende supporters is goed. Na de wedstrijd is er een snelle afvoer van vertrekkende supporters.

- De bussen en personenauto's van de bezoekende club worden geparkeerd op een parkeerplaats achter het stadion. Deze parkeerplaats is geheel afgezet met hekwerk en kan maar langs een weg worden bereikt. Via tourniquets en een tunnel onder het water door bereikt men via een trappenhuis het uitvak. Het geheel is zeer goed afgeschermd.
- Het stadion is in de periode 2003-2005 gebouwd en in 2006 in gebruik genomen, verkeert in goede staat en is in zijn geheel voorzien van zitplaatsen; voor de EHBO zijn er in totaal drie kamers beschikbaar. Er zijn plannen voor een uitbouw.
- Er zijn ruim voldoende faciliteiten voor de supporters. Aan voorzijde van het stadion (Westzijde) is een Fanshop ingericht en de catering is publieksvriendelijk en goed georganiseerd.
- Er zijn twee supportershomes. De harde kern verzamelt zich in het supportershome 'Z-side Home'. Naast het Z-side Home is er nog een tweede supportershome in het stadion waar circa 300 personen terecht kunnen. Van dit tweede home wordt veelal gebruikgemaakt door oudere supporters.
- De tribunes zijn – op de tribunes op de eerste etage van het stadion en het bezoekersvak na – niet steil en de stoeltjes zijn schoon. Op de vakken E, F en G, waar de fanatieke aanhang vertoeft, staan de meeste mensen ondanks de aanwezigheid van zitplaatsen. De afstand tussen uitvak en het vak van de harde kern is maximaal.
- De afscheiding van tribunes en veld geschiedt door een lexaanwand van ongeveer een meter hoog en een soort gracht. Rondom het veld ligt een strook kunstgras, die ongeveer vier meter breed is en op gelijke hoogte ligt met het veld. De lexaanwand is voorzien van deurtjes. Er is geen hoogteverschil tussen de onderkant van de tribune en het veld.
- De afscheiding in het uitvak geschiedt door middel van lexaanwanden. Daarnaast hangen er netten tussen de andere tribunes en het veld. Het uitvak is volledig voorzien van stoeltjes. De catering in het uitvak is goed geregeld, hoewel het metalen traliewerk boven het buffet niet klantvriendelijk oogt (zie voor meer informatie over de ontvangst van de bezoekende supporters 8.1).

5.5 De commandoruimte is in een hoek van het stadion gesitueerd en geeft een goed overzicht over het gehele stadion.

- De commandoruimte is ruim en bestaat uit één geheel; er is geen scheiding tussen de BVO en de politie aangebracht. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd niet mogelijk. Wel lopen er veel mensen, die vanuit hun functie kennelijk toegang tot de commandoruimte hebben, in en uit.
- De cameraoperators zijn verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de in totaal 63 (digitale) camera's en de inzoommogelijkheden zijn goed, de beelden zijn overdag van goede kwaliteit. Wanneer het donker wordt, zijn de mogelijkheden van de camera's op het stadionterrein (dus buiten het stadion) redelijk.
- Sectorhoofden zijn verantwoordelijk voor hun sector, grijpen in bij een incident en informeren vervolgens het personeel in de commandoruimte. Vanuit de commandoruimte wordt meegekeken en begeleid, de regie ligt echter bij de sectorhoofden.

5.6 Het stadion verkeert in een prima staat en de segmentering is duidelijk. Wel is er een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten te noemen:

- De parkeerzone voor thuis supporters is niet toereikend. Dit leidt ertoe dat supporters veel parkeren in de omgeving.
- De omlopen in het stadion zijn voorzien van vrij gladde vloeren. Bij vochtig weer of veel nattigheid van genuttigde dranken zijn de vloeren glad. Dit kan leiden tot valpartijen.
- Gedurende de wedstrijd neemt de hoeveelheid afval in het stadion ondanks de in ruime mate geplaatste vuilnisbakken enorm toe. Dit leidt tot een onverzorgde en niet-klantvriendelijke uitstraling.
- Tijdens de rust komen BVO en politie bij elkaar voor een kort overleg op de gang. Regelmatig lopen hier bezoekers van de skyboxen doorheen; een ruimte om dit korte overleg in te houden, is aan te raden.

5.7 Binnen de club zijn verschillende veiligheidsmaatregelen getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:

- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome waar supporters voor en na de wedstrijd en tijdens de rust terecht kunnen. In het supportershome is plaats voor circa 300 personen. Daarnaast is er een apart supportershome voor de harde kern (zie ook 5.4).
- Tijdens de wedstrijden is de consumptie van alcohol toegestaan; in het stadion wordt evenementenbier geschonken. Het gebruik van soft- en harddrugs is niet toegestaan.
- Bij de ingangen van het stadion zijn drugs- en wapenkluisjes aangebracht waarvan de sleutel in het bezit is van de politie. Spullen die tijdens het fouilleren van bezoekers in beslag worden genomen (zie 5.8), worden hierin gedeponneerd. Personen kunnen bij de politie een verzoek tot teruggave doen, voor zover in beslag genomen goederen niet illegaal zijn.
- In het geval van spreekkoren wordt meermaals gewaarschuwd; wanneer dit geen effect sorteert, besluit de BVO (al dan niet op aandringen van bijvoorbeeld het arbitraal kwartet of de driehoek) dat de wedstrijd wordt stilgelegd. De burgemeester wordt geïnformeerd over dit besluit. Alleen na expliciete toestemming van de burgemeester kan vervolgens worden besloten de wedstrijd te staken. Indien er een andere aanleiding is voor het stilleggen van een wedstrijd, kan deze procedure analoog worden toegepast.

5.8 Fouillering

- De uitsupporters worden goed afgeschermd richting het uitvak gebracht en worden direct achter de tourniquets op correcte wijze gefouilleerd door de stewards. Stewards worden daarbij ondersteund door beveiligingsmedewerkers.

- De situering voor de foullering van de thuissupporters is goed. Fouillering vindt plaats in de ruimte achter de gebruiks- en publieksvriendelijke lage tourniquets. De werkwijze van de stewards bij de ingangen is zeer correct en er wordt goed gefouilleerd, mede op aanwijzing van beveiligers die aangeven wie waar gefouilleerd moet worden.
- 5.9 De club onderneemt – onder andere in samenwerking met de gemeente – meerdere maatschappelijke activiteiten. Zo is de BVO onder andere betrokken bij het werkgelegenheidsproject 'Niemand Buitenspel', waarin werklozen die in de provincie Groningen wonen naar een baan worden begeleid. Verder geven spelers clinics en is FC Groningen betrokken bij een voetbaltoernooi (het G-toernooi). De BVO heeft daarnaast een preventief supportersproject, waarbij de BVO, gemeente en politie betrokken zijn.

Het supportersproject heeft na de overgang van Het Oosterpark naar De Euroborg een andere invulling gekregen en richt zich onder het motto 'liever voorkomen dan genezen' niet langer op de oude harde kern; tegenwoordig wordt ingezet op de jonge harde kern.

- 5.10 Het supportersproject is vertegenwoordigd in de veiligheidscommissie, die wekelijks bij elkaar komt en afgelopen wedstrijden (en eventuele incidenten) doorneemt. Supporters die zich rondom een wedstrijd hebben misdragen, kan worden verzocht voor de veiligheidscommissie te verschijnen om hun verhaal te doen alvorens een (eventuele) sanctie wordt uitgesproken en bekrachtigd.

6. Hoofdlijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 De vergunning wordt per wedstrijd op grond van de APV verleend. In de vergunning zijn onder andere zaken rond de kaartverkoop en de vervoersregeling geregeld. Van de vergunningverlening wordt een afschrift naar de BVO en de politie gestuurd. De gemeente kiest er bewust voor de vergunning per wedstrijd te verlenen, omdat dit flexibiliteit geeft en maatwerk per wedstrijd mogelijk maakt.
- 6.2 De risico-inschatting komt in overleg met politie, BVO en gemeente tot stand op basis van de historie, recente ervaringen met bezoekende supporters elders in het land en RID-informatie. Over de informatiepositie van de RID zijn partijen tevreden.
- 6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs. Over de inzet en werkwijze van de politie zijn partijen tevreden; de politie-inzet is in vergelijking met het verleden gehalveerd en is te omschrijven als een gestroomlijnd proces.
- 6.4 Het (lokale) voetbalconvenant wordt jaarlijks rondgestuurd. In evaluatie en eventuele aanpassing van het convenant treedt vertraging op, wat onder andere blijkt uit het feit dat men momenteel nog werkt met een convenant dat dateert van januari 2009. Het voetbalconvenant komt ook in de voetbalvierhoek aan de orde; op basis daarvan worden de onderlinge afspraken gemaakt. Een bijgewerkt convenant wordt begin maart 2011 ondertekend.
- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoording en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. De politie is bovendien niet zichtbaar, maar wel in burger, in het stadion aanwezig.
  - Personen die in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht. Dit is vanwege de korte afstand tussen politiebureau en stadion een prima werkwijze en heeft bovendien tot gevolg dat er in korte tijd weer sprake is van een normale situatie in en rondom het stadion. Het Openbaar Ministerie handelt de zaken op de maandag na de wedstrijd verder af.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners goed te spreken over de samenwerking. Hieronder benoemen we een aantal aandachtspunten:

- Het is belangrijk erop te letten om ook wanneer de druk toeneemt – dit is vaak vlak voor aanvang van de wedstrijd het geval – goed te fouilleren en de stroom mensen in goede banen te leiden.
- Een aantal stewards lijkt ondanks de instructie zich te richten op het publiek, meer oog te hebben voor de wedstrijd. Hiertegen wordt door de veiligheidsscoördinator van de BVO goed opgetreden.
- Bij een calamiteit zijn er te veel mensen aanwezig in de commandokamer, wat voor onrust kan zorgen. Dit wordt door meerdere partijen aangegeven; over de richting waarin de oplossing gezocht moet worden, bestaat (nog) geen overeenstemming.
- Men wil een vergaderruimte in het stadion realiseren waar men zich terug kan trekken voor voor- of tussentijds overleg; op dit moment wordt bijgepraat op de gang, terwijl er bezoekers die naar de wc moeten, langslopen.
- De verstandhoudingen tussen politie en BVO lijken na de brand in de Euroborg formeler te zijn geworden. Dit blijkt onder andere uit het feit dat de BVO de sleutels van de hekken waarachter de politievoertuigen tijdens een wedstrijd staan, ondanks herhaalde verzoeken nog niet ter beschikking heeft gesteld aan de politie. Deze hekken moeten dientengevolge bediend worden door een parkeersteward van de BVO. Dit is niet wenselijk gezien het feit dat de plaats waar het hek staat onderdeel is van de openbare weg en is aangewezen als calamiteitsroute.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 De ontvangst die supporters van de bezoekende club krijgen, is bijzonder gastvrij. Bij aankomst – dus voordat supporters door de tourniquets zijn gegaan en zijn gefouilleerd – ontvangen zij een kop koffie en een gevulde koek. De ontvangst kan de spanning – indien die aanwezig is – direct weghalen.
- 8.2 Het uitvak van de BVO bestaat uit de vakken OO, PP en QQ. FC Groningen heeft de overige Eredivisieclubs voorafgaand aan het seizoen per brief gevraagd of zij afstand willen doen van het flexibele gedeelte van het uitvak (de vakken OO en PP, met een capaciteit van 575 plaatsen). Dit omdat de volledige capaciteit van het uitvak (1.100 personen) vermoedelijk slechts bij een beperkt aantal wedstrijden volledig benut zal worden. FC Groningen ‘beloont’ clubs die afstand doen van de vakken OO en PP door de overige bezoekende supporters een gratis toegangskaart te verstrekken. De BVO verkoopt de vrijgekomen vakken OO en PP vervolgens aan de eigen supporters. Dit is een prima regeling, wanneer de scheiding goed gehandhaafd blijft.
- 8.3 Wanneer de bezoekende club de (opgelegde) vervoersregeling onredelijk vindt en FC Groningen zich in de geuite bezwaren kan vinden, nemen vertegenwoordigers van FC Groningen de communicatie met de gemeente daaromtrent voor hun rekening.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van FC Groningen is om diverse redenen zeer prettig. FC Groningen voetbalt in een modern, in goede staat verkerend en sfeervol stadion met een gastvrij en klantvriendelijk karakter. Supporters – ook van de bezoekende club – worden zeer gastvrij ontvangen.

De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is goed. De verschillende overlegvormen vinden periodiek en structureel plaats; daarnaast zijn er korte onderlinge lijnen.

Volgend op het onderzoek naar de Euroborgbrand in 2008 (Auditteam Voetbalvandalisme, 2008) zijn meerdere veranderingen in de organisatie doorgevoerd. Zo maakt een aantal servicemedewerkers deel uit van het BRIT; deze medewerkers staan op strategische posten en zien toe op het verloop van sfeeracties (maken van afspraken, afvoer van materialen).

In zijn algemeenheid verdient de wijze waarop service, stewarding en beveiliging binnen de BVO zijn georganiseerd en werken, navolging. Er is sprake van een klantvriendelijke ontvangst van zowel thuis- als uitsupporters, een goede, professionele fouillering en een gedisciplineerde briefing. Een andere maatregel die genoemd dient te worden, is de schouw, die voorafgaand aan de opening van het stadion wordt uitgevoerd. Tijdens deze schouw wordt het stadion zorgvuldig gecontroleerd op gebreken; geconstateerde gebreken worden nog voor aanvang van de wedstrijd gerepareerd.

Tot slot zijn de drugs- en wapenkluisjes in het stadion een mooi initiatief dat navolging verdient, omdat deze het werk van de stewards en beveiligers vergemakkelijken. Zo blijkt dat op het moment zelf geen discussie meer ontstaat tussen stewards en supporters over het in beslag nemen van spullen, omdat deze later kunnen worden teruggevraagd bij de politie. Uit de opbrengsten van de drugs- en wapenkluisjes blijkt dat onder andere drugs (weed, joints) en vuurwerk in de kluisjes zijn gedeponneerd.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audit is er een aantal aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- De bewegwijzering naar het stadion is onvoldoende en behoeft verbetering (5.4)
- De commandoruimte is een grote ruimte zonder scheiding tussen BVO en politie. Daarnaast is het een komen en gaan van mensen in de commandoruimte. Het is de vraag of de situatie in de commandokamer in geval van een calamiteit niet onoverzichtelijk wordt (5.5, 7.1).
- Het is raadzaam een ruimte te creëren waar partijen elkaar tijdens de rust bij kunnen praten. Momenteel gebeurt dit in de gang, wat tot een onrustig overleg kan leiden vanwege het feit dat bezoekers ook door deze gang lopen (5.6, 7.1).

- In het belang van de veiligheid van supporters is het van belang te letten op zaken als gladheid veroorzaakt door een natte ondergrond. Vanuit het oogpunt van gastvrijheid en klantvriendelijkheid is het tevens aan te raden vuilnisbakken op een andere wijze te plaatsen; daarmee wordt voorkomen dat gedurende de wedstrijd de hoeveelheid afval op de grond enorm toeneemt (5.6).
- Het is van belang het voetbalconvenant in samenhang met de evaluatie binnen de voetbalvierhoek jaarlijks tegen het licht te houden en indien noodzakelijk van een update te voorzien (6.4).
- Noch bij de briefing van de veiligheidsorganisatie noch bij de politiebrieffing wordt aandacht besteed aan de 23 stadionverboden. Het is niet duidelijk hoe men de stadionverboden bewaakt (4.4).
- De formelere verstandhouding tussen politie en BVO na de brand in de Euroborg is vanuit operationele hoek onjuist; het is immers belangrijk nooit afhankelijk te moeten zijn van één persoon. Zaken als sleutelbezit van hekken waarachter de politie haar voertuigen tijdens een wedstrijd parkeert, zouden dan ook oplosbaar moeten zijn tussen BVO en politie (7.1).

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Addie Arents (Politie)	Unitchef districtondersteuning
Arend Castelein (Gemeente)	Bestuursadviseur
Matthias Mulder (BVO)	Veiligheidscoördinator
Erik van Sloten (OM)	Officier van Justitie
Wim de Vries (BVO)	Medewerker Veiligheidszaken

Geraadpleegde documenten

Brand Euroborgstadion. Bevindingen van het Auditteam Voetbalvandalisme.
Convenant Betaald Voetbal FC Groningen 2009-2010
Draaiboek Veiligheidsorganisatie
Evaluatieverslagen multidisciplinaire oefeningen
Inzetplan laatste twee A-, B- en B+ -wedstrijden
Notulen multidisciplinair veiligheidsoverleg (MDO)
Plattegrond Stadion FC Groningen
Risicoanalyse seizoen 2010-2011
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek FC Groningen – SC Heerenveen (17 oktober 2010)
met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Bezoekersvak
- Vak Groningen Fanatics
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek FC Groningen – Feyenoord (6 november 2010)
met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak Groningen Fanatics
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershomes
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

